Biuletyn
Polonistyczny

22.02.2019
Literaturoznawstwo
Literatura a polityka. Casus Pomorza i Kaszub

Autor/Redaktor: Daniel Kalinowski
Wydawnictwo:: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku

---

Literatura a polityka. Casus Pomorza i Kaszub, red. Daniel Kalinowski

Co to jest literatura, co zaś nazywamy polityką? Od odpowiedzi na takie właśnie pytania należy rozpocząć, zanim przyjdzie rozpatrywać bardziej szczegółowe kwestie… Odpowiedzi łatwych tutaj nie będzie, ponieważ pod definicją „literatura” może się kryć tak twórczość fikcjonalna, jak i pamiętniki, tak wysublimowane przykłady tropów stylistycznych, jak i najprostsze komunikaty tekstów publicystycznych. Podobnie jest w przypadku terminu „polityka”, który w swej semantycznej rozpiętości może odsyłać do bardzo namacalnych efektów sprawowania władzy, może wszakże być bardziej metaforyczny i odnosić się do ogólnie sformułowanego projektu wieloletnich działań np. w przestrzeni kultury.

Co to jest literatura, co zaś nazywamy polityką? Od odpowiedzi na takie właśnie pytania należy rozpocząć, zanim przyjdzie rozpatrywać bardziej szczegółowe kwestie… Odpowiedzi łatwych tutaj nie będzie, ponieważ pod definicją „literatura” może się kryć tak twórczość fikcjonalna, jak i pamiętniki, tak wysublimowane przykłady tropów stylistycznych, jak i najprostsze komunikaty tekstów publicystycznych. Podobnie jest w przypadku terminu „polityka”, który w swej semantycznej rozpiętości może odsyłać do bardzo namacalnych efektów sprawowania władzy, może wszakże być bardziej metaforyczny i odnosić się do ogólnie sformułowanego projektu wieloletnich działań np. w przestrzeni kultury.

Jeśli więc dzisiaj zestawiamy literaturę i politykę, to w sensie odsłonięcia specyficznych relacji, który czasami zbliżają, czasami zaś oddalają te dwie sfery. Niekiedy są to stosunki, które powodują, że literatura wraz ze swoimi twórcami, środowiskiem, oddziaływaniem staje się wyrazicielką zewnętrznych wobec niej czynników ideowych i jest traktowana służalczo jako metoda osiągania jakiegoś efektu społecznego. Czasami z kolei to świat polityki, głoszone idee, działacze, atmosfera i realia zostają przez literaturę opisane w atrakcyjnych lub zniechęcających barwach, a więc to literaci pełnią wówczas wiodącą i oceniającą rolę.

Nasza monografia obdarzona została wszakże ważnym podtytułem, który szeroką formułę „literatura a polityka” precyzuje do przypadków kultury Pomorza i Kaszub. W pierwszym odruchu czytelniczym można się zadziwić i zapytać dlaczego te właśnie regiony Polski miałyby mieć swoją odrębną od pozostałych części kraju specyfikę doświadczeń. Jednakże po przywołaniu kilku faktów historycznych i kulturowych staje się jasne, że to właśnie na Pomorzu i Kaszubach odbywała się przez wieki szczególnego typu rozgrywka pomiędzy tradycją polską, niemiecką a kaszubską. Wyglądała ona zresztą różnie na Kaszubach rozumianych jako terytorium od Słupska do Gdańska i od Bałtyku do Borów Tucholskich i na Pomorzu rozpatrywanym przez nas w wymiarze dzisiejszego terytorium od Wisły do Odry, od Bałtyku do Noteci i Warty. Choć w naszym zbiorze przedstawiamy zagadnienia dwudziestowieczne, nie ma wątpliwości, że źródłem dla nich były zjawiska istniejące już w średniowieczu, które wywołały w połowie dziewiętnastego wieku trzy dyskursy kulturowe; polski, niemiecki i kaszubski, dążące do wyrażenia autonomicznych celów tożsamościowych.

Spis treści

W załączniku

Do pobrania:

- Literatura_a_polityka.pdf
- 485_PDFsam_Literatura-a-polityka-tekst_przedruk.pdf

Linki:

- https://wydawnictwo.apsl.edu.pl/filologia-polska/191-literatura-a-polityka-casus-pomorza-i-kaszub.html
- https://biuletynpolonistyczny.pl/events/literatura-a-polityka-casus-pomorza-i-kaszub,296/details

Słowa kluczowe: literatura, Kaszuby, polityka, literaturoznawstwo